

UKM 06/20 Ung frivillighet i Den norske kirke

Da Kirkemøtet 2020 måtte utsettes på grunn av Korona-pandemien, vedtok Kirkerådet å sende saken «Frivillighet i Den norske kirke» på høring. Saken legges frem for vedtak i Kirkerådet i desember 2020. UKM 06/20 er et hørings svar på «Frivillighet i Den norske kirke»¹.

Unge frivillige deltar i menigheter og kristne barne- og ungdomsorganisasjoner med mangfoldige oppgaver, som konfirmant- og ungdomsleder, medliturg, teknikker, miljøskaper, arrangementsansvarlig, leder i trosopplæringen og mye mer. UKM 2020 legger merke til at det er vanskelig å innhente statistikk og informasjon om ung frivillighet i og utenfor Den norske kirke.

Å delta som frivillig, å føle seg sett og verdifull samt å lære nye ting, kan være av stor betydning for den enkelte. Samtidig bidrar frivillighet til felleskap, tilhørighet og anerkjennelse. Gjennom bygging av sosiale relasjoner kan frivillig innsats forebygge ensomhet, og bidra til bedre psykisk helse og økt livskvalitet. Å være frivillig i menigheten kan også føre til at noen får et ønske om å senere jobbe innen kirken.² Det kan være spesielt motiverende å være ung frivillig i kirken og å delta på et «hellig oppdrag».

Viktige perspektiver

UKM 2020 ønsker spesielt å vektlegge to perspektiver i høringsnotatet «Frivillighet i Den norske kirke»: organisk frivillighet og inkluderende frivillighet.

Organisk frivillighet

En organisk forståelse av frivillighet er en viktig måte å engasjere flere unge på, fordi det kan være med på å fremme glede, styrke troen og fremme eierskapsfølelsen til menigheten og organisasjonen. Det kan gi unge forståelsen av at de er fellesskapets framtid. Organisk frivillighet bør også innebære hensyn til den enkeltes kapasitet, slik at frivilligheten ikke blir en byrde. Alle skal ha mulighet til å bidra, enten de har mye eller lite tid og kapasitet, /og det er spesielt viktig å ta vare på de unge frivillige.

Inkluderende frivillighet

Evangeliet om Jesus og hans disipler viser at mangfold og likeverd er verdifullt og naturlig på alle plan i kirken. Jesus har lært oss å kjempe for kjærlighet og rettferdighet for alle mennesker. Kirken er et mangfoldig felleskap. Dette må gjenspeiles i det frivillige arbeidet i kirken og kristent organisasjonsliv. Derfor må alle hele tiden jobbe for at den unge, kristne frivilligheten ikke domineres av en homogen gruppe. Det finnes menigheter og organisasjoner med retningslinjer, strukturer, tradisjoner og (fysiske) hindringer som ekskluderer enkelte grupper fra ansettelse og frivillig tjeneste.

---

¹ Høringsnotat [ligger her](#)

² [UKM 04/19 Rekruttering](#)

Disse menighetene og organisasjonene må være klar over at dette kan hindre mange unge frivillige fra å engasjere seg. Unge frivillige blir holdt utenfor spesielt på bakgrunn av funksjonsnedsettelse, minoritetsbakgrunn, teologisk standpunkt, kjønn og seksuell legning. Mangfoldige forbilder i kirken vil også kunne bidra til en mer inkluderende rekruttering.

Utfordringer

UKM 2020 mener at det er for lite kunnskap og kompetanse om ung frivillighet i Den norske kirke. Menigheter og organisasjoner må ta innover seg at frivillighet har endret seg i samfunnet.³ UKM 2020 ønsker spesielt å påpeke følgende utfordringer:

Rekruttering

I mange menigheter og organisasjoner er det en tendens at det er de samme frivillige som blir spurt gang på gang. Dette fører til at enkelte har flere oppgaver eller står i flere tjenester samtidig. En konsekvens av dette kan være at enkeltpersoner får for mye ansvar eller for stor arbeidsmengde på en gang. Slik rovdrift kan føre til at ressurspersoner blir utbrent og mister motivasjonen til å engasjere seg videre.

En annen utfordring med en slik intern rekruttering er at færre folk får muligheten til å aktivt delta. Ved å spørre de samme personene hele tiden, kan man få en homogen gruppe frivillige. Dette er problematisk fordi det står i veien for en inkluderende frivillighet og begrenser mangfold av mennesker i menigheter og organisasjoner.

Oppfølging av frivillige

Unge frivillige i kirken opplever manglende kunnskap om frivillighet og frivillighetsledelse blant kirkens ansatte. Det viser seg for eksempel ved: Manglende oppfølging, kursing og veiledning; ungdomsledere som får for mye ansvar (som for eksempel å lære opp nye ungdomsledere); for mange oppgaver; manglende tilbakemeldinger; manglende bevissthet om unge frivilliges behov; for store krav og forpliktelser. Unge frivillige erfarer også manglende engasjement og begeistring for deres innsats, lite anerkjennelse og takknemlighet. Ofte delegeres oppgaver istedenfor at de løses sammen. Uavklarte forventninger om oppgaver som skal gjennomføres kan virke demotiverende. Det virker å være spesielt utfordrende å holde på unge frivillige over tid.

Prioriteringer

UKM 2020 mener at følgende bør prioriteres i det videre arbeidet med frivillighet i Den norske kirke:

Organisk frivillighet

Menigheter og organisasjoner bør legge til rette for at unge frivillige kan bidra med utgangspunkt i hva de kan, ønsker og har kapasitet til. Sammen med ungdommene må en finne oppgaver som skaper motivasjon. Begrepet «nådegave» (1 Kor 12,4-7) kan hjelpe til det, men det er et begrep som må tas i bruk og skapes eierskap til. Samtidig må en anerkjenne at ikke alle ønsker å bestemme over alle oppgaver selv og heller vil få konkrete, tilpassete oppgaver. Dette krever en god frivillighetsledelse.

---

³ [Høringsnotatet «Frivillighet i Den norske kirke»](#)

Inkluderende frivillighet

Menigheter og organisasjoner bør legge til rette for at alle som ønsker det kan bidra som frivillige. Alle har noe å bidra med! Det igjen krever at god frivillighetsledelse og en inkluderende rekruttering prioriteres. Det bør legges til rette for at flere kan delta. Derfor trenger også ildsjeler og andre sentrale frivillige opplæring og kunnskap om hva inkluderende frivillighet går ut på.

Kunnskap og kompetanse

Det bør innhentes statistikk og kunnskap om ung frivillighet i menigheter og organisasjoner. Generelt er det behov for kompetanseøkning om ung frivillighet, og frivillighetsledelse som prioriterer oppfølging og opplæring av frivillige istedenfor gjennomføring av oppgaver.

Intern og ekstern kommunikasjon

Det er behov for kommunikasjonsstrategier som får frem verdien av frivillighet i kirken. Unge frivillige bør anerkjennes og verdsettes. Kirken bør synliggjøre og skryte mer av dem. Det er viktig å dele personlige historier og erfaringer, vise mangfoldet av frivillige oppgaver og være tydelig på at kirken trenger frivillige. Det bør legges til rette for å kunne finne frivillige oppdrag på menighetens og kirkens nettsider. Både intern og ekstern kommunikasjon med unge og unge voksne må tilpasses dem og sosiale medier bør her prioriteres (se for eksempel *Svenska kyrkan* på Instagram).

Samhandling menighet – organisasjon

Menigheter og kristne organisasjoner er viktige ressurser for hverandre. De bør samhandle om ung frivillighet og fokusere på synergier istedenfor konkurranse. Derfor må menigheter og organisasjoner kommunisere og samarbeide, slik at de spiller hverandre gode. Dette er særdeles viktig lokalt. For øvrig bør det tilstrebes at kontinuerlig barne- og ungdomsarbeid organiseres gjennom barne- og ungdomsorganisasjoner.⁴

UKM 2020s (konkrete) tips for ung frivillighet

- Vær mer frimodig! Spør flere og nye mennesker om å bidra.
- Utfordre minst to unge eller en liten gruppe til å ta frivillige oppgaver, istedenfor enkeltpersoner.
- Gi unge trygge rom og tillitt til å prøve (og feile og prøve igjen). Det skaper mestringsfølelse og /eller eierskap.
- Gi unge mulighet til å oppleve at de er del av et større felleskap, gjennom markeringer, deltakelse på leir, arrangement på tvers av menigheter og organisasjoner, seminar, Trosopplæringskonferansen med mer.
- Arranger egne arrangement hvor frivillige kan møtes og bare være deltakere.
- Bygg felleskap og nettverk ved å dra på lederleir.
- Del ut diplom/attest for frivillig innsats, gjerne ved en markering.
- Finn tidspunkter for møter og samlinger som passer for unge.
- Feire ungdomsgudstjenester, for og av unge.
- Om menigheten ikke har et tilbud etter konfirmasjonstiden, prioriter dette!

---

⁴ Plan for trosopplæring, [Resolusjon UKM 2016](#), plattformen «Kirkens unge».

- Jobb med relasjonsbygging mellom frivillige, ansatte og potensielle frivillige.
- Kommuniser at *alle* oppgaver er like viktige og del av et hellig ansvar, også de i bakgrunnen (for eksempel å rydde).
- En tilgjengelig og synlig ansatt bør ha overordnet ansvar for unge frivillige. Samtidig må de andre ansatte også engasjeres i ung frivillighet.
- Tilby unge frivillige kurs om hvordan demokratiet i kirken er oppbygd og hvordan unge frivillige kan påvirke. Dette er med på å styrke demokratiet vi har i kirken.
- Lær av menigheter og organisasjoner som har god ung frivillighet både i og utenfor Den norske kirke.
- Skryt av og be for de unge frivillige!